

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.809/2018/6. szám

A tanács tagjai: . Döme Attila a tanács elnöke

. Zumbók Péter előadó bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője:

. Jánosi László ügyvéd

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

jogtanácsos

Az alperes beavatkozója:

Alperesi beavatkozó

Az alperes beavatkozójának képviselője:

. Jakab Tamás ügyvéd

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Törvényszék 2.Pf.20.076/2018/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

ádi Járásbíróság 2.P.20.171/2015/62.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint, míg az alperes beavatkozójának 63.500 (hatvanháromezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására - 646.800 (hatszáznegyvenhatezer-nyolcszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes a 2000-es évek elejétől családi gazdálkodó. A tulajdonát képező, mindösszesen 15.000 m² területű, egybefüggő termőföldön 2007-ben öntözőrendszert alakított ki, ahhoz kútát fúratott, és a kút mellé tározót épített. 2008-ban szabadföldi növénytermesztés

keretében paprikát és káposztát termelt, majd felhagyott a terület művelésével, és azt 2012 őszén tritikáléval vetette be.

- [2] 2013. július 2-án a bekerített földterületen található, az alperes tulajdonában lévő villanyoszlopon zárlat miatt elektromos tűz keletkezett, amelynek következtében a lábon álló tritikálé nagy része leégett, továbbá az öntözőberendezés és a kútfej javíthatatlan módon károsodott.
- [3] A felperes a káresemény óta a termőföldön termelést nem folytatott, a kútat nem állította helyre és új öntözőrendszert sem épített ki.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperes módosított keresetében 14.354.052 forint kártérítés és késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy a tritikálé termés megsemmisülése miatt 133.409 forint, az öntözőberendezés javíthatatlan károsodása miatt pedig 751.539 forint kár érte. Emellett elmaradt haszonként 13.469.104 forint megtérítését kérte, hivatkozván arra, hogy a tűz miatt javíthatatlanná vált öntözőberendezés hiányában a 2014-2017. években termelést folytatni nem tudott.
- [5] Az alperes és beavatkozója érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletével 884.948 forint és késedelmi kamatai felperes javára való megfizetésére kötelezte az alperest, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [7] Az alperes és a beavatkozója által kiállított jegyzőkönyvek és a tüzeseti adatgyűjtő lap tartalma, valamint a perben kirendelt igazságügyi tűzvédelmi szakértő aggálytalannak minősített szakvéleménye alapján megállapította, hogy a tüzet elektromos áram vagy elektromos szikra okozta. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy a kár az alperes veszélyes üzemi tevékenységével összefüggő okból következett be, ezért az alperest a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 345. § (1) bekezdése alapján kártérítési felelősség terheli.
- [8] A kár összegének megállapítása érdekében igazságügyi mezőgazdasági szakértőt rendelt ki, akinek szakvéleménye alapján a tritikálé termés értékét 133.409 forintban, az öntözőrendszerben bekövetkezett kár összegét 751.539 forintban határozta meg. A keresetet ezt meghaladó részében, az elmaradt haszon címén érvényesített kártérítési igény tekintetében megalapozatlannak találta. Ezt azzal indokolta, hogy a Ptk. 340. § (1) bekezdése

alapján a felperestől elvárható lett volna a földterület 2014-től kezdődő újbóli művelése, amelynek nem képezhette akadályát a káreseménykori állapot rögzítésének szükségessége, mivel azt fényképfelvételek készítésével, a károsodott öntözőrendszer és a kútfej maradványainak raktározásával megfelelő módon igazolhatta volna. Kiemelte, hogy a felperesnek lehetősége nyílt volna új öntözőrendszer létesítésére, a földterület művelésére, s ily módon teljesíthette volna a kárenyhítési kötelezettségét. Arra is utalt, hogy a felperes édesanyjának és élettársának tanúvallomásán kívül semmilyen más bizonyíték nem támasztotta alá, hogy a felperesnek ténylegesen milyen szándéka volt a földterület művelésével kapcsolatban. Mivel pedig az említett tanúvallomások szerint a földterületen csak 2006-ban és 2007-ben folyt termelés, ezt követően, 2008 és 2012 között azt nem vetették be, ezért az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy e körülmények kétségesse teszik a felperesnek a földterület későbbi hasznosításával összefüggő előadását.

- [9] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett - a keresetet 6.735.152 forint és késedelmi kamatai vonatkozásában elutasító - rendelkezését részben és akként változtatta meg, az alperes marasztalásának összegét 266.818 forinttal és annak késedelmi kamataival felemelte, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [10] Rögzítette, hogy - az első fokon jogerőre emelkedett ítéleti rendelkezés szerint - az alperes a Ptk. 345. § (1) bekezdésében meghatározott veszélyes üzemi felelősség alól magát kimenteni nem tudta, amiből következett a felperest ért, a szakvéleményekkel igazolt összegben felmerült közvetlen kár (tritikálé termés megsemmisülése, öntözőberendezés és kútfej javíthatatlanná válása) megtérítésének kötelezettsége. Álláspontja szerint az ezen túlmenően érvényesített, a termelés kieséséből eredő elmaradt haszon iránti igény tekintetében az elsőfokú bíróság - a Ptk. 345. § (2) bekezdésére, és ebből következően a Ptk. 340. § (1) bekezdésére figyelemmel - helyesen vizsgálta a felperes felróhatóságát és a kárenyhítési kötelezettség mikénti teljesítését.
- [11] A jogerős ítélet indokolása értelmében a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként az volt megállapítható, hogy a felperesnek a 2014. és 2015. évekre a kínai kel, a fejes káposzta és a kápia paprika termesztésére irányuló szándékát hozzátartozóinak tanúvallomásán túl egyéb bizonyíték nem támasztotta alá. A másodfokú bíróság rámutatott továbbá arra, hogy a felperes az állított kára enyhítése érdekében sem a tőle elvárható módon járt el: az öntözőrendszer helyreállítását meg sem kísérelte, az alperes felé pedig az elosztói alapidíjat és a rendszerhasználati díjat

annak ellenére megfizette, hogy ugyanezen időszakra az áramszolgáltatás hiányát állította, de erről szakember bevonásával nem győződött meg.

- [12] Mindezek alapján a másodfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy a felperes elmaradt haszon címén csak a földterület öntözését nem igénylő, kis víz- és tápanyagigényű növény termesztésének elmaradásából eredő kárt érvényesíthet a fellebbezésében megjelölt 2014. és 2015. évekre. Erre tekintettel a felperes által a 2013-ban termesztett tritikálé szakértői véleményben kimunkált értékéből kiindulva, a Ptk. 359. § (1) bekezdésének alkalmazásával - miután a kár mértéke pontosan nem számítható ki - az alperest további 266.818 forint általános kártérítés megfizetésére kötelezte.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [13] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezését és az alperesnek további 6.468.334 forint és késedelmi kamatai megfizetésére kötelezését kérte.
- [14] Vitatta azt a megállapítást, hogy a kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget. Ezzel kapcsolatban kiemelte, hogy írásban kérte az áramszolgáltatás helyreállítását, az alperes ennek ellenére csak három évvel a tüzesetet követően rendelkezett a villanyóra cseréjéről. Álláspontja szerint ennek azért volt jelentősége, mert áramszolgáltatás nélkül a kertészeti tevékenységet nem tudta folytatni, holott az szándékában állt. Arra is utalt, hogy az alperesnek ez a mulasztása súlyos szerződésszegésnek minősült, a Ptk. 339. §-a szerint nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, és mivel a Ptk. 345. §-ának megfelelően mulasztását semmivel nem mentette ki, ezért teljes kártérítéssel tartozik.
- [15] A felperes a Ptk. 359. §-ának alkalmazását is sérelmezte. E körben hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság a felek egyike által sem vitatott, a kár mértékének igazolására szolgáló szakvélemények figyelmen kívül hagyásának nem adta indokát, továbbá iratellenesen következtetett a kár mértékének megállapíthatatlanságára, megsértve ezzel a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 163. § (2) bekezdését.
- [16] A fellebbezésében foglaltakkal egyezően előadta, hogy az elmaradt haszon mértékét a 2014. és 2015. évekre az igazságügyi mezőgazdasági szakértő szakvéleménye alapján, évenként 3.367.576 forintban kell meghatározni. Az alperest az így számított 6.735.152 forint és a másodfokú bíróság által megállapított 266.818 forint különbözeteként további 6.468.334 forint megfizetésére kérte kötelezni.

- [17] Kifogásolta továbbá, hogy az általa megelőlegezett 530.057 forint szakértői díjat a másodfokú bíróság a javára megítélt perköltség összegének meghatározásakor figyelmen kívül hagyta.
- [18] Felülvizsgálati ellenkérelmében az alperes és a beavatkozója is a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [19] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül, ezért annak felülvizsgálati kérelemmel nem támadott, az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését részben megváltoztató és az alperest további 266.818 forint és késedelmi kamatai megfizetésére kötelező rendelkezését nem érintette.
- [20] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [21] A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezése a felperes által megjelölt és érdemben vizsgálható okokból nem jogszabálysértő.
- [22] A felperes anélkül hivatkozott a perköltség összegének téves, az általa megelőlegezett szakértői díj figyelmen kívül hagyásával történt megállapítására, hogy a megsértett jogszabályhelyet a Pp. 272. § (2) bekezdésének és az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjának megfelelően megjelölte volna. Ez a felülvizsgálati támadása ezért érdemben nem volt vizsgálható.
- [23] Az alperes - az elsőfokú bíróság e részében első fokon jogerőre emelkedett ítélete szerint - a veszélyes üzemi felelősség Ptk. 345. § (1) bekezdésében írt szabálya alapján köteles volt a 2013. július 2-án történt tüzeset miatt a felperest ért károk megtérítésére. A Ptk. 355. § (4) bekezdésében megfogalmazott teljes kártérítés elvéből következően ez nem csupán a jogerős ítélet indokolásában „közvetlen kárként” említett, a vagyonban beállott értékcsökkenés, hanem - bizonyítottsága esetén - az elmaradt vagyoni előny (elmaradt haszon) megtérítésének kötelezettségét is jelentette. Az utóbbi kárelem fennállása szempontjából pedig nem a károsulti közrehatás értékelésének volt döntő jelentősége. A felperesnek a bíróságok által figyelembe vett, a kárenyhítési kötelezettség megszégése miatt megállapított felróható közrehatása a Ptk. 345. § (2) bekezdése alapján egyébként sem eredményezhette az alperesnek a felelősség alóli mentesülését, és ezzel kapcsolatban a mindkét fokú bíróság részéről felhívott Ptk. 340. § (1) bekezdése sem volt alkalmazható. A veszélyes üzemi felelősség szabályai alapján a károkozó felelőssége objektív, de a károsultnak is viselnie kell a

felróható magatartásának következményeit, ez pedig abban áll, hogy csökken a károkozó felelősségének következménye, vagyis felelősség-, illetőleg kárcsökkentés történik. Ilyen esetben nem a két fél vétkességét kell összevetni, hanem azt kell megállapítani, hogy a károsult milyen mértékben okozta a kárt (BH2015.36.II.).

[24] Ezzel szemben az elmaradt haszon megtérítése iránti követelés megalapozottságának vizsgálatakor a bíróságoknak abból az egyező megállapításából kellett kiindulni, hogy a felperes részéről bizonyítatlan maradt a keresetében állított jövedelemszerző tevékenység folytatásának szándéka, annak alátámasztására a hozzátartozói tanúvallomások nem voltak alkalmasak. A felperes felülvizsgálati kérelmében ezt a bizonyítékmérlegelést ugyanis nem támadta, a Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértésére nem is hivatkozott. [Az általa megjelölt egyetlen eljárásjogi jogszabályhely a bizonyítás nélkül megállapítható tényekről rendelkező Pp. 163. § (2) bekezdése volt, amelynek sérelmére nem a fentiekkel összefüggésben, hanem a szakvélemények - álláspontja szerint - indokolatlan figyelmen kívül hagyása és a kár mértékének megállapíthatatlanságára történt iratellenes hivatkozás miatt utalt.] Annak bizonyítottságának hiányában tehát, hogy a felperes 2014-ben és 2015-ben a keresetében feltüntetett haszonnövényeket kívánta termesztetni, az ebből származó elmaradt haszon megtérítésére nem volt jogosult.

[25] A felperes a felülvizsgálati kérelmében ugyan a Ptk. 359. §-ának téves alkalmazását is állította, de a jogerős ítélet ezen alapuló, az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését részben megváltoztató és az alperest terhelő marasztalási összeget felemelő rendelkezését nem támadta. Az ezzel kapcsolatos okfejtésének azonban az érdemi felülvizsgálat során a következők miatt mégis jelentősége volt. Általános kártérítés megítélésére akkor kerülhet sor, ha bizonyítást nyer, hogy a károsultnak a kára bekövetkezett, a kár mértéke azonban pontosan nem állapítható meg a teljes körűen lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeképpen sem (BH2011.36.). Az adott esetben viszont ennek ellenkezőjéről volt szó: bár a perben kirendelt igazságügyi mezőgazdasági szakértő szakvéleménye alapján a felperes által állított, 2014. és 2015. évi elmaradt haszon mértéke megállapítható lett volna, a kár bekövetkezését a felperes - a fentiek szerint - bizonyítani nem tudta.

[26] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel, a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályában fenntartotta.

Záró rész

[27] A Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése szerint, a Pp. 67. § (2) bekezdésére és a 32/2003.

(VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdésére tekintettel kötelezte a felperest az alperes és a beavatkozója részéről felmerült - a kifejtett jogi képviselési tevékenység arányában megállapított jogtanácsosi munkadíjból, valamint az általános forgalmi adóval növelt összegű ügyvédi munkadíjból álló - felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

- [28] A felperes a személyes illetékfeljegyzési joga miatt le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéknek az állam javára történő megfizetésére az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése alapján alkalmazott 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése értelmében köteles.
- [29] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.
- [30] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. március 18.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági ügyintéző
HM